

KOMPETENCIJE MEDICINSKIH SESTARA I TEHNIČARA U PROCJENI I PREVENCIJI KARDIOVASKULARNIH RIZIKA KOD REUMATOLOŠKIH PACIJENATA: USPOREDBA EUROPSKIH I HRVATSKIH ISKUSTAVA

NURSES COMPETENCIES IN CARDIOVASCULAR RISK ASSESSMENT AND PREVENTION AMONG RHEUMATOLOGY PATIENTS: EUROPEAN AND CROATIAN PERSPECTIVES

Dinko Klinec¹, Kristina Jurković¹

¹*Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju, Klinički bolnički centar Zagreb*

Uvod: Pacijenti s reumatskim bolestima zbog prirode bolesti i liječenja imaju povećan rizik od kardiovaskularnih bolesti. Europska istraživanja naglašavaju važnost medicinskih sestara u procjeni, prevenciji i edukaciji reumatoloških pacijenata, osobito u području kardiovaskularnih rizika. Cilj rada bio je analizirati recentna istraživanja o kompetencijama medicinskih sestara u praćenju, evaluaciji i smanjenju rizika od kardiovaskularnih bolesti te usporediti rezultate s praksom u Hrvatskoj. METODE: Proveden je sustavni pregled literature u PubMed bazi i repozitorijima stručnih društava (2015.–2025.).

Uključeno je sedam radova koji su ispitivali kompetencije medicinskih sestara u procjeni, prevenciji i edukaciji pacijenata s reumatskim bolestima o kardiovaskularnim rizicima.

Rezultati: Rezultati potvrđuju učinkovitost strukturiranih sestrinskih intervencija. Istraživanja Dougados i sur. 2015. i Bergsten i sur. 2019., pokazala su kako konzultacije s medicinskom sestrom povećavaju broj poduzetih preventivnih mjera te unapređuju kontrolu čimbenika rizika. Karstensen i sur. 2024. te Murphy i sur. 2025., ukazali su na nisku učestalost standardizirane procjene rizika bez jasno definiranih protokola. Sustavni pregledi Primdahla i sur. 2016. i Murphya i sur. 2024., naveli su SCORE (Systematic Coronary Risk Evaluation), mSCORE (Modified Systematic Coronary Risk Evaluation) i QRISK (Qresearch Cardiovascular Risk Algorithm) kao najčešće alate, ali su također istaknuli njihovu heterogenu primjenu. Kvalitativno istraživanje Sweeneya i sur. iz 2023., naglasilo je važnost edukacije i kontinuiteta skrbi u praćenju kardiovaskularnog rizika kod reumatoloških pacijenata.

Zaključak: U usporedbi s europskom praksom, u Hrvatskoj kompetencije medicinskih sestara u ovom području nisu jasno definirane niti standardizirane. Većinu zadataka koje vani provode medicinske sestre, ovdje obavljaju liječnici, dok se sestrinski rad većim djelom svodi na medicinsko-tehničke postupke. Nedostatak specifične edukacije iz reumatologije tijekom obrazovanja, dodatno ograničava razvoj kompetencija. Potrebno je razviti nacionalne modele u obliku radionica, edukacija i specijalističkog usavršavanja za medicinske sestre u reumatologiji kako bi se smanjio jaz u odnosu na Europu, unaprijedila kvaliteta skrbi i poboljšali ishodi liječenja pacijenata.

Ključne riječi: reumatološki pacijenti, kardiovaskularni rizik, medicinske sestre, specifične kompetencije, prevencija, edukacija, SCORE, QRISK

E-pošta glavnog autora: dinko.klinec@outlook.com

Izjava o sukobu interesa: nema sukoba interesa